

Motion till riksdagen 2025/26:2634

av Elisabeth Thand Ringqvist (C)

Osund konkurrens på begravningsmarknaden

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om osund konkurrens på begravningsmarknaden och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Begravningsbranschen domineras av små och familjeägda företag vid sidan av kooperativt ägda Fonus. På många orter har de lokala familjeföretagen verkat i generationer och är en viktig del i lokalsamhällets sociala sammanhållning.

Under senare år har allt fler församlingar inom Svenska kyrkan börjat driva begravningsbyråer, ofta i konkurrens med existerande lokala företag. Konkurrens är naturligt för företagare och det som driver utvecklingen framåt, men i fallet med kyrkliga begravningsbyråer så blir konkurrensen ofta osund, där kyrkans byråer har flera fördelar utifrån dels en dominerande, dels en privilegierad ställning:

Kyrkan är huvudman för begravningsverksamheten, vilket inkluderar tilldelning av gravplatser och schemaläggning av begravingar. Sammanblandas myndighetsuppdraget, så kan alltså kyrkan ge den egna byrån konkurrensfördelar, t.ex. genom attraktiva begravningsstider.

Kyrkan möter ofta de sörjande i ett tidigt skede. Kyrkoherden är själasörjare för människor i sorg men ofta också vd för den lokala begravningsbyrån och kan då marknadsföra den egna verksamheten. De dubbla hattarna skapar inte bara osund konkurrens, utan också etiska problem.

Kyrkliga begravningsbyråer saknar ofta egen heltidsanställd personal, utan hyr personal från församlingen. De får därmed lägre fasta kostnader än privata byråer. Dessutom får även personalen dubbla hattar, både som församlingsmedarbetare och som medarbetare i en konkurrensutsatt verksamhet.

I februari 2024 föreslog Konkurrensverket förändringar i begravningslagen för att förhindra att kyrkliga begravningsbyråer snedvrider konkurrensen. Det kan exempelvis vara genom att kyrkoavgift och begravningsavgift inte ska täcka dessa begravningsbyråers utgifter samt att de ska ha egna lokaler och egen anställd personal (eller, som ett minimum, fördela fasta kostnader på ett konkurrensneutralt sätt).

Konkurrensverkets förslag är ett balanserat förslag. Som fristående samfund bör Svenska kyrkan naturligtvis ha långtgående frihet att själv fatta beslut om sin verksamhet, men med en historiskt unik ställning och ett uttalat myndighetsansvar så följer också ett ansvar. Idag tar kyrkan inte det ansvaret, till nackdel för hundratals småföretagare och deras anställda i hela landet. Regeringen bör därför skyndsamt låta utreda och lägga fram förslag om ändringar i begravningslagen i enlighet med Konkurrensverkets förslag.

Elisabeth Thand Ringqvist (C)